

Inleiding en verantwoording

‘Niets is zo geschikt om het hart hemelwaarts te voeren, dan het zingen van heilige liederen’
Jacob Groenewegen (1707-1780)

Uitbreiding van ‘Uit Sions Zalen’

De redactie van ‘Elk zing’ Zijn lof’ heeft hetzelfde ideaal en een vergelijkbare doelstelling als de werkgroep die in 1991 ‘Uit Sions Zalen’ het licht deed zien. De samenstellers van die bundel schreven destijds in hun ‘Ten geleide’:

‘Een van de doelstellingen achter de totstandkoming van deze bundel is, dat het poëtisch erfgoed van de Nadere Reformatie door de reformatorische gezindte van nu herontdekt zal worden. In de praktijk grijpt men maar al te gemakkelijk naar liederen die voorhanden zijn, waarin over wezenlijke zaken aangaande de toe-eigening van het heil zeer oppervlakkig en in algemene zin gesproken wordt. Wij menen met deze bundel een bijdrage te leveren aan het uitbouwen en verdiepen van een Bijbels verantwoorde muziekcultuur in onze gezindte. Wij willen daarmee beslist niet stellen dat er buiten deze bundel geen goede liederen te vinden zouden zijn, noch dat alleen de liederen van de oude schrijvers acceptabel geacht zouden kunnen worden. (...) Het is wel zo dat het ontbreken van het lied van de Nadere Reformatie altijd een pijnlijk vacuüm in de liederenvoorraad van de gehele gereformeerde gezindte heeft betekend.’

Waar met ‘Uit Sions Zalen’ een aanzet gegeven is tot het vullen van dit vacuüm, gaat ‘Elk zing’ Zijn lof’ in dat spoor verder. Veel gedichten die nog regelmatig van de kansels worden geciteerd, ontbraken nog in het zingbaar repertoire. Regels als ‘Waarom was ’t op mij gemunt’ – ‘Geef mij Jezus of ik sterf’ - ‘Eigen krachten te verachten’ en ‘Hoe dichter ik nader...’ zijn op (nieuwe) muziek gezet. Het feit dat deze gedichten tot op de dag van vandaag bekend zijn, is een bewijs dat deze ‘Tale Kanaäns’ de eeuwen verduurt en weerklank vindt bij hen die het werk van Gods Geest in hun hart gevoelen.

‘Elk zing’ Zijn lof’ wil een uitbreiding en aanvulling zijn op de bundel ‘Uit Sions Zalen’ Geconstateerd kan worden dat ‘Uit Sions zalen’ in een deel van de gereformeerde gezindte een vaste plaats heeft verworven. De vraag naar een heruitgave van de bundel bereikte meer dan eens het Ds. G.H. Kerstencentrum.

Vooralsnog is echter eerst gekozen om een nieuw repertoire aan het publiek aan te bieden. Bij de afweging om een heruitgave van ‘Uit Sions Zalen’ het licht te doen zien, kwamen een aantal gezichtspunten naar voren die tot dit besluit geleid hebben. Een van de redenen is, dat er behoefte is aan meer aanbod van hetzelfde of vergelijkbare genre. Ook is er vraag naar verantwoorde liederen specifiek voor het jonge kind. Daarnaast is er in de muziekcultuur in de gereformeerde gezindte meer aandacht gekomen voor andere begeleidingsinstrumenten zoals fluit en viool. Een letterlijke herdruk van ‘Uit Sions’ Zalen zou geen recht doen aan deze behoeften. Bij een eventuele heruitgave – die we in de toekomst D.V. willen realiseren - zou een redactie de bestaande muziek naar behoefte kunnen herzien.

Oude en nieuwe liederen

Ook de bundel ‘Elk zing’ Zijn lof’ bestaat wat de tekst betreft grotendeels uit gedichten en liederen van oudvaders, hun nazaten en geestverwanten. Johannes Groenewegen, van Lodenstein, Revius en Schortinghuis zijn namen die ook in ‘Uit Sions Zalen’ voorkomen. In deze uitbreiding treft u daarnaast ook onder andere Borstius, Witsius, Ridderus, Boddaert, Sara Nevius en Saldenus aan. Uit de Engelse/puriteinse traditie zijn opnieuw liederen van Bunyan, Isaäk Watts en Mc Cheyne opgenomen. Vertegenwoordigers van de 19e eeuw zijn Da Costa, Ledebouer, Kohlbrugge, Cesar Málan en J.H. Maatjes. De brug naar de 20e eeuw wordt gevormd door enkele liederen van Ds. Beversluis.

Op één punt is de redactie afgeweken van de criteria die de samenstellers van 'Uit Sions Zalen' destijds hebben gehanteerd. Dit heeft te maken met de wens om ook repertoire voor hele jonge kinderen te bieden. Het is evident dat oudere klassieke teksten minder geschikt zijn voor deze doelgroep. Vandaar dat er ook dichters van jonger datum zijn opgenomen in de bundel.

Hedendaagse auteurs die speciaal voor deze bundel niet eerder verschenen teksten aanleverden zijn Ed Kooijmans, Aagje Korver, A.M. Brouwer-Karels en Karlo Reiziger. De teksten van D. van der Linden van der Hoek zijn bijzonder geschikt voor het jonge kind. Gedichten van W. Droogers en vertalingen van Ds. Meeuse zijn eerder gepubliceerd, met toestemming overgenomen en van (nieuwe) composities voorzien. Zeker 25 van de 130 liederen kunnen zowel wat tekst als muziek betreft gebruikt worden in de onderbouw van de basisschool.

Opzet en indeling

De bundel is opgedeeld in een aantal herkenbare thema's die het zoeken van liederen vergemakkelijken. Het eerste thema is 'Gods woord en dienst'. Daarin zijn liederen opgenomen die te maken hebben met het lezen van de Bijbel en het kerkgaan. Daarna volgen de thema's 'Ellende', 'Verlossing' en 'Dankbaarheid'; de drie bekende stukken van de Heidelbergse Catechismus. In het thema 'Voorzienigheid' worden de werken Gods met betrekking tot het aardse leven bezongen; de rubriek 'Hemelleven' bevat liederen waarin Gods kinderen het uitzien naar het hiernamaals verwoorden.

De 'Gebeden' zijn teksten voor diverse momenten en gemoedsgesteldheden. 'Bijbelliederen' zijn meer beschrijvend van aard en hebben betrekking op verschillende Bijbelse geschiedenissen.

Daarna volgen de thema's die passen bij het kerkelijk jaar: Advent & Kerst, Passie & Pasen, Hemelvaart & Pinksteren. Afgesloten wordt met liederen voor Bid- en Dankdag en het einde van het jaar. Anders dan in 'Uit Sions Zalen' zijn er geen vaderlandse liederen opgenomen.

Karakter van de liederen

Het karakter van de liederen is divers. Er zijn liederen voor hele jonge kinderen, maar ook moeilijke oud-Nederlandse poëzie. Er zijn teksten van hedendaagse auteurs die qua taalgebruik dicht bij het dagelijks leven staan en er zijn gedichten die het taalkleed van de Statenvertaling hebben. Hoewel de redactie heeft geprobeerd om van het geheel van de bundel zoveel mogelijk een evenwichtige eenheid te maken, kunnen de verschillen tussen liederen groot zijn wat taalgebruik en niveau betreft.

Datzelfde geldt voor de muziek. Er zijn zeer bekende bestaande melodieën gebruikt, er zijn eenvoudige wijzen gecomponeerd en er is veel nieuwe muziek geschreven. Een belangrijk criterium voor het selecteren van de muziek was dat de melodie makkelijk in het gehoor moet liggen. Elk lied is geschikt om met begeleiding vrijwel direct mee te zingen. De componisten die de bewerkingen maakten, hebben ernaar gestreefd de muziek nauw te laten aansluiten bij de betekenis van de tekst. Diversiteit in moeilijkheidsgraad in de muziek is op verschillende manieren aangebracht. Er zijn zettingen die geschikt zijn voor een kalvierinstrument, waarbij rekening is gehouden met de beginnende speler. Ook zijn er zettingen die geschikt zijn voor kooruitvoering en voor de meer gevorderden.

Om het samen spelen en zingen te bevorderen zijn bij veel zettingen instrumentale of vocale tegenstemmen genoteerd. Ook in deze tegenstemmen zit veel variatie in niveau: zowel de jonge blokfluiters als de ervaren cellisten kunnen iets van zijn/haar gading vinden.

Al deze verschillende varianten maken het voor de gebruiker mogelijk om in de uitvoering keuzes te maken. Om die reden is er geen niveauaanduiding aangebracht bij de liederen. Of een lied makkelijk of moeilijk is, hangt van verschillende factoren in de uitvoering af en niet alleen van de notatie van de partituur. Het is de overtuiging en de ervaring van de redactie dat samen muziek maken een bijzonder verbindende uitwerking heeft en bijdraagt aan gemeenschapszin.

www.elkzingzijnlof.nl

Nieuwe melodieën kunnen pas bekend worden als ze gebruikt worden. De drempel om ze te gaan gebruiken is zo laag mogelijk gemaakt door de realisatie van een ondersteunende website. De eigenaar van de bundel treft tegenover de titelpagina een etiket aan met een unieke code. Deze code verschaft toegang tot geluidsbestanden die digitaal zijn af te spelen. Van elk lied is een versie zonder bewerking en een versie mét bewerking te horen. Op de website wordt ook de tekst gepresenteerd en van de enkelvoudige melodie is het notenbeeld opgenomen.

Geestelijke liederen

‘Elk zing’ Zijn lof’ is een bundel geestelijke liederen. Een deel van de teksten zijn beschrijvend en beschouwend, maar een groot deel is geschreven vanuit de bevinding van Gods volk. De dichters hebben woorden gegeven aan het werk van Gods Geest dat zij in hun hart gewaar werden. En omdat Gods Geest nog steeds – ook in de 21^e eeuw – op dezelfde wijze werkt, kunnen deze woorden herkenning oproepen. Het zingen van geestelijke liederen is een genademiddel dat gebruikt mag worden om het hart te verheffen tot God. Om het in de woorden van Van Lodenstein te zeggen: ‘Het is zeldzaam te bemerken wat de dichtkunst in het algemeen op des mensen hart vermag. Het maakt het gemoed wonderlijk gaande en voert door dat middel de zaak zelf diep in het hart. (...) Het heeft de Heilige Goddelijke Majesteit behaagt dikwijls haar geheimenissen op zo een wijze aan het schepsel voor te dragen.

Het is de wens van de samenstellers dat de uitgave van deze bundel dit grote doel mag dienen. Deze wens is uitgedrukt in de titel die is genomen uit de berijmde psalm 48 vers 1.

*De HEER is groot; elk zing' Zijn lof
in Salems stad en tempelhof,
waar onze God, bij zuiv're tonen
op Zijnen heil'gen berg wil wonen.*

Verantwoording van tekst en muziek

De meeste harmonisaties voor deze bundel zijn door beroepsmusici gecomponeerd. De auteursrechten blijven eigendom van de componisten. Voor gebruik in deze bundel is de muziek voor onbepaalde tijd aan het Ds. G.H. Kerstencentrum in licentie gegeven.

Voor een aantal liederen is gebruik gemaakt van bestaande klassieke harmonisaties die inmiddels vrij van auteursrechten zijn. In alle gevallen is de componist en/of naam vermeld, zodat de bron te herleiden is.

De muziek van het lied ‘Zoek Jezus veel’ is het enige nummer in deze bundel dat in dezelfde vorm eerder in een andere bundel is verschenen. Het betreft de bundel: ‘Wat er in de Bijbel staat... en andere liederen’ Uitgeverij Proza Musica uit Veenendaal verleende toestemming voor het opnemen van dit lied.

Bij teksten van oudvaders en andere klassieke schrijvers is volstaan met het vermelden van de naam van de dichter. In de meeste gevallen is de bron via kerkhistorische uitgaven of via internet te herleiden. De redactie rekent het niet tot de doelstelling van de bundel om de herkomst van de liederen historisch te verantwoorden. Uitgeverij den Hertog verleende toestemming voor het opnemen van enkele teksten/vertalingen van Ds. C.J. Meeuse en W. Droogers. Genoemde uitgever en auteurs danken we voor hun medewerking.